TÜRK FUTBOLUNUN ALTIN MADALYALI KALECİSİ

TURGAY ŞEREN

ALTIN MADALYA'YA GİDEN YOL

Turgay'ın 49 millî maçı...

HALÛK SAN

TURGAY Şeren, spora Galatasaray Lisesinde öğrenci iken heveslenmiş, ayni adı taşıyan kulübün voleybol genç takımında kendini göstermiş, 1947 yılında futbola başlamış, iki ay sonra Galatasaray ve bir buçuk yıl sonra da Millî Takım kalelerini korumuştur.

Turgay Türk Millî Futbol Takımında ilk defa 28 Mayıs 1950 Pazar günü İran'la yapılan maçta yer almış ve bugüne kadar 44 ünü (A) ve 5 ini de (Hususî tertipteki İkinci Akdeniz Kupası) maçlarında olmak üzere 49 defa Ay — Yıldız'lı formayı giymiş ve 14 Mart 1954 tarihinden itibaren de 33 defa Millî Takımımızda kaptanlık yapmıştır.

Oynadığı bu 49 millî maçta Ay — Yıldızlı formalı takımın kalesine yapılan 66 golden 62 sini yemiş ve millî takımımızın diğer elemanları ise bu 49 maçta rakip kalelere 63 gol atmışlardır. Millî Takımımız Turgayın yer aldığı 49 karşılaşmadan 17 maçı kazanmış, 22 maçı kaybetmiş, ve 10 maçta da berabere kalmıştır.

Turgay muhtelif sakatlıklar sebebiyle 7 Millî maçta kalesini başka arkadaşına bırakmak zorunda kalmış ve yerine 3 defa **Şükrü Ersoy**, 1 defa **Bülent Gürbüz**, 1 defa **Can Bartu**, 1 defa, **Özcan Arkoç** ve 1 defa da **Yılmaz Urul** geçmişlerdir

Turgay, İkinci Berlin diye anılan Poznan'daki Polonya maçında gol kurtarıyor.

Turgay'ın bugüne kadar kalesini koruduğu Millî maçlarımızın bir listesini sunuyoruz:

Maçın tarihi	Oynadığı yer	SONUÇ		
28/ 5/1950	İstanbul	Türkiye - İran		6-1
28/10/1950	Ankara	Türkiye - Mısır		3-1
3/12/1950	İstanbul	Türkiye - İsrail		3-2
8/12/1950	Kahire	Mısır - Türkiye		3-0
6/ 5/1951	İstanbul	Türkiye - İtalya		0-0
10/ 6/1951	Stockholm	İsveç - Türkiye		3-1
17/ 6/1951	Berlin	Almanya - Türkiye		1-2
14/11/1951	İstanbul	Türkiye - İsveç		1-0
21/11/1951	İstanbul	Türkiye - Almanya		0-2
24/ 2/1952	Napoli	İtalya - Türkiye		1-0
16/ 5/1952	İstanbul	Türkiye - Yunanistan		0-1
1/ 6/1952	Ankara	Türkiye - İsviçre		1-5
8/ 6/1952	İstanbul	Türkiye - İspanya		0-0
11/12/1953	İstanbul	Türkiye - İtalya		0-1
14/ 3/1954	İstanbul	Türkiye - İspanya	(K)	1-0
17/ 3/1954	Roma	İspanya - Türkiye	(K)	2-2
17/ 6/1954	Bern	Almanya - Türkiye	(K)	4-1
20/ 6/1954	Cenevre	G. Kore - Türkiye	(K)	0-7
17/10/1954	Sarayova	Yugoslavya - Türkiye	(K)	5-1
3/ 4/1955	İstanbul	Türkiye - Fransa		0-0
26/ 6/1955	Triyeste	İtalya - Türkiye	(K)	1-1
18/12/1955	İstanbul	Türkiye - Portekiz	(K)	3-1
25/12/1955	Paris	Fransa - Türkiye	(K)	3-1
19/ 2/1956	İstanbul	Türkiye - Macaristan	(K)	3-1
25/ 3/1956	Lizbon	Portekiz - Türkiye	(K)	3-1
16/11/1956	İstanbul	Türkiye - Polonya	(K)	1-1
25/11/1956	Prag	Çekoslovakya - Türk.	(K)	1-1
5/ 4/1957	Kahire	Mısır - Türkiye	(K)	0.4
19/ 5/1957	Varşova	Polonya - Türkiye	(K)	0-1
6/11/1957	Madrid	İspanya - Türkiye	(K)	3-0
8/12/1957	Ankara	Türkiye - Belçika	(K)	1-1
4/ 5/1958	Amsterdam	Hollanda - Türkiye	(K)	1-2
2/11/1958	Bükreş	Romanya - Türkiye	(K)	3-0
8/ 6/1960	Ankara	Türkiye - İskoçya	(K)	4-2
27/11/1960	Sofya	Bulgaristan - Türkiye	(K)	2-1
14/ 5/1961	Ankara	Türkiye - Romanya	(K)	0-1
1/ 6/1961	Oslo	Norveç - Türkiye	(K)	0-1
18/ 6/1961	Moskova	Rusya - Türkiye	(K)	1-0
29/ 4/1962	Budapeşte	Macaristan - Türkiye	(K)	2-1
16/ 5/1962	İstanbul	Türkiye - İsrail	(K)	1-0
10/10/1962	Ankara	Türkiye - Habeşistan	(K)	3-0
25/11/1962	Tel-Aviv	İsrail - Türkiye	(K)	0-2
27/ 3/1963	İstanbul	Türkiye - İtalya	(K)	0-1
22/ 9/1963	Poznan	Polonya - Türkiye	(K)	0-0
28/ 9/1963	Frankfurt	Almanya - Türkiye	(K)	3-0
9/10/1963	Ankara	Türkiye - Romanya		0-0
27/ 9/1964	İstanbul	Türkiye - Polonya	(K)	2-3
16/ 3/1966	Tahran	İran - Türkiye	(K)	0-0
30/ 5/1966	Kopenhag	Danimarka - Türkiye	(K)	0-0

NOT: Yanında (K) harfi bulunan maçlarda Turgay, Millî Takım Kaptanlığı yapmıştır.

HALIT KIVANÇ

15 yıldır Almanlar için her spor haberi onunla başladı, onunla bitti

15 yıldır iki Alman dergisine spor haberi gönderirim Türkiye'den... Ve 15 yıldır, ne yazsam, ne yollasam, —yüzde 15'ini istisna etseniz— kalanların hepsine benzer başlıklar koyarlar Almanya'da: **«Turgay'ın takımının başarısı... Turgay'ın arkadaşları yenildi... Turgay'sız maç... Turgay'ın milletinin zaferi... Turgay... Turgay... Turgay...»**

Evet, 15 yıldır Almanlar için Türkiye'den gelen hemen her spor haberi **«Turgay'la başlar, Turgay'la biter»**... O'na **«Berlin Panteri»** dedikleri günden bu yana geçen 15 yıldır... Ve tesadüflerin en güzeli şimdi: Almanların sevgilisi Turgay, altın madalyasını da onlara karşı oynayacağı bir maçta alıyor... Alman basınında **«altın bir başlık»** daha Turgay'lı...

• • •

Saha içinde, ya da yurt dışında, yağmurda, ya da güneşte, önümdeki mikrofona, ya da elimdeki not defterine eğilmiş, tatlı, ya da acı günlerde çok beraber olduk Turgay'la... Ama beni en çok mutlu kılan, meşhur veya meçhûl pek çok yabancıdan onun övülmesini duymaktı. İşte bir hâtıralar kalabalığı içinde, meselâ 1956'da, 3-1'lik zaferimizden sonra Macarların ünlü futbol adamı Gustav Şebeş'in sözlerini taptaze duyar gibiyim: «Turgay'ı tereddütsüz Avrupa Karması'nın kalesine koyarım.» 1957'nin 19 Mayıs'ında Varşova'dan radyo ile naklettiğim millî maçta Polonya'yı 1-0 yenişimizde, **«Turgay»** diye ayağa fırlayan onbinlerin yanısıra, sık sık eğilip **«Turgay»** deyip eliyle **«mükemmel»** işareti yapan Polonyalı teknisyeni nasıl unuturum? Ya 1954 Dünya Kupası'nda ayni gruba düştüğümüz Almanların kampında bütün futbolcuların, **«Turgay var mı? Turgay oynuyor mu? Turgay Berlin'deki gibi müthiş mi?»** sorularıyla karşılaştığım gün.. 1958 Dünya Kupası'nda da bir maçta yanımda oturan Fransız gazetecisi, **«Turgay gibi bir kaleciye sahip olmak, ne büyük bahtiyarlık»** deyivermişti, onu 1955'de Paris'te hârikalar yaratırken seyrettiğini sözlerine eklemişti. Gene 1958'de Hollanda'yı kendi toprağında yendiğimizde, Turgay'a karşı tek golü penaltıdan atabilen ünlü Wilkes'in, **«Balkanların, belki de Avrupa'nın en iyi kalecisi»** dediğini, kendi gazeteleri yazmıştı. 1961'de Oslo'da Norveç'i mağlûp edişimizi seyreden Rus başantrenörü Kaçalin, **«Bu Türk takımını Moskova'da yenmek belki zor değil ama, bu Turgay'ı yenmek çok zor»** demekten kaçınmamıştı. Futbol dünyasının unutulmaz kurdu Herberger ile ise, aramızdaki selâm oldu **«Turgay»**... Dünyanın neresinde karşılaşsak, **«Turgay nasıl?»** sorusunu **«Nasılsınız?»** anlamında kullanır büyük futbol adamı... Ve nihayet son Dünya Kupası'nda İngiltere'de as'lar, şöhretler kalabalığı içinde konuştuklarım **«Türk futbolü»**nden söz açarken, **«Turgay»**ı önsöz seçtiler. Hele herkesin **«en büyük kaleci»** kabul ettiği Yaşin bile, bir köşe başı sohbetimizde, **«Daha ne kadar oynayacağı»** soruma, **«Turgay bırakıncaya kadar»** demişti. Sonra da ilâve etmişti Yaşin: **«Aslında o büyük kalecinizin futbolü hiç bırakmamasını ne kadar isterim.»**

• • •

Ve bir de **«Spiker»** olarak itirafım var: Kaç defa radyoda **«Gol»** demeğe hazırlanırken, uzanıp da büyüyen elleriyle topu ezdiğini, golü yokediverdiğini iyi bilirim Turgay'ın... Onun içindir ki, top kaleye giderken, eğer üç direk arasında Turgay varsa, kurtulmaz şutlarda bile **«Gol»** demek için birkaç saniye fazla beklemeyi tercih ederim.

• • •

Evet, 15 yıldır pek çok haber **Turgay**'la başladı, **Turgay**'la bitti Almanlar için... Ama o süre içinde de, iyi hatırlamağa çalışalım, kaç başarımız, kaç zaferimiz **Turgay**'la başlayıp, **Turgay**'la bitmedi...

NAMIK SEVİK

51 inci maçını da oynayacak. Hem lütfen değil, hakettiği için...

BÜYÜK kaleci Turgay'ın futbol hayatı, spor tarihimizin canlı hâtıralarıyla dolu. Ona ne söylesek ve onun için ne yazsak bu, hiçbir zaman mübalâğa olmaz. Sportmen, efendi, dev gibi bir kalecidir Turgay.

Bugün bu büyüklüğün, erişebileceği şereflerin en büyüğüne yükselerek sırtında Ay - Yıldızlı formasıyla yine kaptan olarak Almanların karşısına çıkıyor. Ellinci Millî maç... Dile kolay bu... Yağmur, çamur, kar, fırtına demeden Millî takım kalesini korumak, dünyanın en şöhretli futbolcularının şimşek şutlarına karşı koymak... Cidden dile kolay...

1961 yılında Dünya Kupası eleme maçlarını oynamak üzere Millî takımla birlikte Norveç ve Rusya'ya gitmiştik. Takımımız mevsim sonunda olduğundan formdan düşmüştü. Hannover'de onbeş gün kamp yapmıştık. Bu zaman içersinde antrenör Sandro Puppo futbolcularımızı iki zorlu karşılaşma için elinden geldiği kadar hazırlamıştı. Turgay'la Necmi kadroda bulunuyordu. Ve Necmi Turgay'dan kat kat üstün form göstermekteydi. Yöneticiler Turgay'a veya Necmi'ye yer vermekte tereddüt geçiriyorlardı. Turgay bu zaafını anlamıştı. Kampta bir dakikasını bile boş geçirmiyordu. Çalışıyor, didiniyor, sabahları erken kalkarak dağlara tırmanıyordu. Yardımcı Alman antrenör Peter Kirchrath'a bizim yöneticiler, **«Hangisini oynatalım?»** diye sordular. Kirchrath'ın cevabı şu oldu: **«Turgay gibi bir kaleci varken bir başkasını düşünmek hatâ olur.»** Nitekim kalemizi Turgay korudu. Her zamanki gibi... Başarıyla.

Turgay'dan çok zaman ümit kesilmiş ve geçirdiği bunca sakatlıklardan sonra **«Artık form tutamaz, sahaya çıkamaz»** denilmişti. O ise, böyle düşünenleri defalarca yanılttı. Ve işte bugün ellinci Millî maçını oynuyor. İnanıyoruz, yarın Rusya'ya karşı 51 inci maçını da oynayacak. Ve göreceksiniz, lütfen değil, hak ettiği için oynayacak.

KAHRAMAN BAPÇUM

Üç direk arasında, ağların önünde ilâh arayanlar bir gün O'nu buldular

HAMİD'leri, Nedim'leri, Ulvi'leri göremedim. Zamora'ları, Hiden'leri, Planiçka'ları da...

Taksim kışlasının avlusunda ve Papazın çayırında kurulan stadda maçları ancak kale arkasından seyredebildiğimizden miydi, yoksa antrenmanlarda kale arkasında top toplarken onları çok yakından gördüğümüzden miydi bilmem; **Avni**'ler, **Hüsam**'lar, **Bedii**'ler oldu bize futbolu ve kaleciliği ölesiye sevdiren.. Ve **Platzer**'ler, **Szabo**'lar...

Sonra bir Cihat çıkageldi, ağların önüne.. Mahalle takımlarından üçüncü küme takımlarına, okul takımlarına yükselmiştik. Ve Cihat, hareketlerindeki **«bambaşkalık»** la düpedüz bir **«yarı ilâh»** olmuştu bizim için...

Yıllar yılları kovaladı. **Cihat** eskidi, ihtiyarladı. **«Bambaşkalığı»** normalleşti sonunda. Birkaçımız futbolda yıldızlığa yükselirken yetersizlik, öğrenim, sakatlık ve daha binlerce sebeple futbol sahalarına alışmadan, doymadan çekildik tribüne yüzlerce, binlercemiz...

Üç direk ortasında ve ağların önünde bir **«ilâh»** arayan kalecilik meraklıları büyülenemiyorduk yenilerin hiçbiriyle.

Birgün gözlerimiz alabildiğine açıldı: Bir **«çocuk»** çıkartmıştı Galatasaray ortaya... Bir çocuktu bu: Fidanlığında bile sert incecikken bile heybetli, çocukken bile dev bir çocuk...

Üç direk arasında ve ağların önünde bir «ilâh» arayanlar, bizi büyüleyen yeni kahramanımızı bulmuştuk.

Yıllar yılları, olaylar olayları, kişiler kişileri kovaladı: **Beara**'lar, **Ramallets**'ler, **Gilmar**'lar, **Yaşin**'ler ve daha kimler geçti önümüzden...

Bu çocuk yerini kaybetmedi; bu **«yarı ilâh»**, bu **«idol»**, bu **«mit»** değişmedi kaleciliği sevenler için.

Kişisel üstünlüğü ile muhteşem bir virtüoz, aklı ve yaratıcı heyecanı ile eşsiz bir **«artist»** olarak mermeri oyarcasına yazdı adını spor tarihine...

Günlük ve çocuksu sebeplerle kendini çökmüş hissettiği günler oldu; ama ondaki **«kalecilik»** bir içgüdüsü idi, yıkılmadı. Artık genç sayılamayacak çağda kırılan kolunu omzuna asmış halde İzmir uçak alanında **«Futbol bitti benim için»** derken, içinden geçeni biliyordum: Yeniden başlayacaktı. İçgüdüsü onu itecekti.

Şimdi yeniden yıllar yılları kovalayacak ve bizler — üç direk arasında, ağların önünde bir **«ilâh»** arayanlar — yeni bir **«DEV»** gelinceye kadar ona saygı duyacağız. Sahadan tamamen ayrılıp, tribüne yanımıza geldikten sonra bile...

GÜNDÜZ KILIÇ

Ne zaman Turgay dense iki hâtıra canlanır

TURGAY'la ve onun futbolu ile beraber oluşum on sekiz seneyi geçiyor... Bu süre içinde onun kaptanlığını, umumi kaptanlığını, antrenörlüğünü, menecerliğini yaptım... Bu görevlerim dolayısiyle ona çatık kaşla baktığım da oldu, sırtını sıvazlayıp alnından öptüğüm de...

Bugün de bütün Türkiye gibi ellinci defa milli olmak başarısına ulaşan kaptanımı alkışlamağa hazırlanıyor, onun erişilmez kalecilik sanatı önünde huşû ile eğiliyorum...

Geriye, beraber geçen senelerimize şöyle bir bakıyorum... O kadar dolu o kadar renkli ki... Hâtıralar birbirinin üstüne öylesine binmiş ki... Hiçbirine dokunmaya kıyamadan, bana gurur veren, haz veren bu hâtıraları topyekûn düşünüyorum... Fakat içlerinde öyle iki tanesi var ki ne zaman Turgay dense sanki onun soyadları imişler gibi ister istemez aklıma geliveriyorlar...

Birincisi Berlin'deki Olimpiyat Stadındaki şâhâne Turgay'dır... Böyle bir şey olamaz inanın... Amma oldu. Hem ben de gözlerimle gördüm. Yüzbinden fazla Alman da görüp ona **«Berlin Kaplanı»** dediler, adına şarkılar bestelediler... Onun muhteşem kaleciliği önünde aciz kalıp, resmen saçlarını yolan ünlü Alman forvetlerinin perişan hallerini hiç unutamam...

İkincisi ise acıdır... Hâlâ hatırladıkça içimi burkar, kalbimi yakar... İzmir'de bir lig maçımızda kalemize girecek bir golü önledikten sonra tuhaf bir şekilde sarkan sol kolunu diğer kolu ile tutup bana doğru koşarken: **«Baba! Kolum kırıldı... Artık size yardım edemiyeceğim»** diye bağıran Turgay...

Turgay büyüktü... Çok büyük... Bu kadar büyük olanlardan konuşurken basmakalıp olmaktan korkuyorum... Büyük kaleci Turgay'ın ellinci defa milli oluşundan dolayı bir defa daha alnından öpmekle yetiniyorum...

CIHAT ARMAN

Teslim ettiğim ağları şerefle korudu

TURGAY'ın ilk milli maçını hatırlıyorum. 1950 yılında İran'a karşı 6—1 galip geldiğimiz maçta oynamıştı.

Daha o zaman, fizik yapısı, emin blokajları ile göz doldurmuş ve herkese **«Milli Takım, kalecisini buldu»** dedirtmişti. Seneler ilerledikçe olgunlaşan, olgunlaştıkça gelişen Turgay, gerek kendi takımının, gerekse Milli Takımın başarılarında en büyük rolü oynayan eleman oldu. Güzel oyunları yanında takım kaptanlığı ile de, arkadaşlarına önder olan Turgay'ın 16 yıllık milli futbolculuğu sırasında acı ve tatlı maçları çok oldu. Sevinçten ve iftihardan gözlerimizin dolu dolu olduğu çok maçlarını seyrettik. Su gibi akan zaman, seneleri ardı ardına yıkıp, geçiverdi. O da artık devrini doldurmuştu. Turgay şimdi, senelerin en büyük mükâfatını bugün oynanacak Türkiye — Almanya maçında görecek.

Bir futbolcunun en büyük gururu, ve hafızasında saklayacağı hâtırası, kendisine gösterilen manevi sevgidir. İşte uzun yılların futbolcusu, milyonların sevgilisi «Dev Kaleci Turgay», bugün 50 nci Milli maçını yaparak, en büyük şeref payesine ulaşmış olacak. Benden sonra, Milli takım kalesini senelerce şerefle koruyan ve teslim ettiğim ağlara leke sürdürmeyen Turgay'a binlerce teşekkür ve ellinci Milli maçında da sonsuz başarılar...

NECMI TANYOLAÇ

Polonya Forveti O'nun ördüğü çelik duvarın dibinde kalmıştı

GÜNÜ gününe hatırlarım bu olayı... 1963 yılının Eylülü. Evet 25 Eylül. Sabah. Yağmurlu bir sabah... Frank furttan 70 kilometre ötede bir köy... Grünberg... Çam ormanları arasında bir spor okulunda Milli Takımımız Batı Almanya maçına hazırlanıyor. 3 gün önce de Polonya ile berabere kalmışız. Alman basını başta Turgay'a olağanüstü bir ilgi gösteriyor. Televizyoncular... Radyo muhabirleri... Gazeteciler... Fotoğrafçılar... Böyle bir ilgi sağnağı arasında hiç akla gelmeyen bir ziyaret oldu Turgay'a... Grünberg köyünün ilkokul öğretmenlerinden biri 40—50 kişilik sınıfını topladığı gibi Spor Okuluna getirdi. Turgay şaşırmıştı. Çocuklara imza verdi, ellerindeki resimlerin üstüne, altına imzasını attı... Kadın öğretmen, öğrencilerine **«Berlin Panteri»** ni gösteriyordu... Babalarından büyüklerinden bir efsane gibi dinledikleri Turgay'ı. Onlar gitti, bir başka okulun çocukları geldi. Civar yerlerden akın akın Turgay'ı görmeye geliyorlardı. Turgay her akşam televizyonda B. Almanyalı futbolseverlere hitap ediyordu. Sonra bir mektup, telgraf ve kart akını başladı. Pele gelseydi, o sıra bu kadar ilgi ve yakınlık görmezdi, bahse girerim.

Derler ki, Turgay'ın hayatında oynadığı en büyük maç Berlin maçıdır. Ben Berlin maçını görmedim, fakat ikinci Berlin maçını gördüm, Poznan'daki Turgay'ı... Bir hafta önce Polonya, Norveç'e 9 gol atmıştı. Bize de o ümitle çıktılar. Turgay tek başına buna karşı koydu.

Maçtan sonra Turgay şöyle demişti: **«Berlindeki gibi yoruldum. Sevinçliyim, çünkü görevimi yaptım.»** Bu, aslında bir alçak gönüllülük dersiydi. Bir takım önünde tek başına kalan kaleci «bozgunu önleyen adam» «görevini yapmanın» mutluluğundan bahsediyordu. Turgay'ın yerine bir başkası olsa, belki şımarır, kızar, küser, hırçınlık gösterirdi. Gitti aşağıda kendisini bekleyen yabancı gazetecilere de aynı sözleri tekrarladı. O sırada Alexandr Gregoroviç isimli bir Polonyalı gazeteci muhabiri olduğu bir Alman gazetesine maçı veriyor ve son cümleyi söylüyordu; **«Kaleden daha büyük bir kaleci... Polonya forveti Turgayın ördüğü çelik duvarın dibinde kaldı...»**

Turgay dünyaya geldiği başkentte, futbol dünyasında ismini ilk defa kabul ettirdiği B. Almanya'ya karşı 50. Milli maçını oynuyor. 50 Milli maçın çoğunda alkışlanmış, omuzlarda taşınmış, elbette hatâlar yapmış, kötü goller yemiş, ama her zaman büyük kaleci kalmasını bilmiş Turgay'ın Almanya, Polonya gibi rakiplere tek başına gerdiği göğsüne bir altın madalya takacaklar... Bu bir tören, bir zorunluluktur. Aslında Turgay o altın madalyayı bugün değil dün, bir kere değil, bin kere hak etmişti. Sahalardan çekilecek diye üzülmekte haklıyız. Cünkü Türk futbolunda giden gerçekten dönmüyor.

BİR OKUL ARKADAŞININ KALEMİNDEN — **DİNÇER GÜNER**

149 Turgay

OKUL numarası 149'du. **«A»** sınıfının kalecisi Tarık'tı. Santrforu da Turgay. Grand Cour'un duvarlarında her şutu bir başka türlü ses verirdi bu santrforun. **Coşkun'lar, Muhtar'lar, İlhan'lar, İsfendiyar'lar, Bülent'ler, Fazıl'lar** büyüklerdi. Turgay ise bizden sayılırdı. Turgay'ı o büyüklerin içinde bizden bir dev sayardık.

Bilmem, şimdi kendisi hatırlayacak mı? Lisenin son sınıfındaydı. Ben ise bir sınıf aşağıda... Bir milli maç için yurt dışına gitmiş, bu yüzden Cebir'den imtihan olmamıştı. Öğretmenimiz **Lehleyder** bizim sınıfa son kanaat döneminin Cebir yazılısını yaparken **«12-A'dan 149'u da çağırın»** demişti. Turgay geldi, yanıma oturdu. O kendi sınıfının konularından, ben de kendiminkinden bir takım parabollerin muammasına dalmıştık. Ne o biliyordu, ne de ben. 45 dakika birbirimizden medet umduk. Ama sonunda herkes kendisini kurtardı.

Altın maçın kutlu olsun Turgay.

LEFTER'DEN SEVGİLERLE

Lefter altın madalyasını Ankara'da oynanan Romanya maçında aldı. Turgay'a o maçta şerefli bir görev daha düşüyordu. İlk altın madalya gününde Lefter'e kaptanlığı bırakmak. Bıraktı...

Sen Türkiye'nin en iyi kalecisisin !...

"Kardeşim Turgay, senin bugünkü mutlu günün benim de mutlu günüm oldu. Zira, ben bir futbolcunun hakkının yenmesinin tamamen karşısındayım. Seninle yıllarca iki ezeli rakip, Fenerbahçe ve Galatasaray'ın futbolcuları olarak amansız bir mücadeleye girdik. Benim senden yıldığım maçlar çok oldu. Belki sen de benden yılmışındır. Benim vazifem sana gol atmak, seninki ise benim gol atmama mâni olmaktı. İşte Fenerbahçe — Galatasaray maçlarının biz amansız düşmanları, Milli maçlarda bir araya gelir ve rakiplerimizi nasıl yeneceğimizi hesaplardık. Benim seni sevdiğim kadar, sen de beni sevdin ve bir ağabey olarak bana hürmet ettin. Bu senin aldığın terbiyedir. Bir futbolcuyu kırdığını işitmedim. Sana iltifat olsun diye söylemiyorum. Sen, Türkiye'nin gelmiş geçmiş en iyi kalecisisin. Kalesinde ilk modern futbolunu oynayan, kale direkleri arasından çıkarak ceza sahasına hâkim olan kaleci sensin. Bugün benden tam üç yıl sonra bir Ekim gününde gene aynı sahada boynuna altın madalyanı takacaklar. Milletimizin bize vereceği bundan daha büyük bir mükâfat olamaz. Bu mükâfatı sen, benden önce hak etmiştin..."

LEFTER

"KRAL" DAN "KAPTAN" A

Metin, bir maçın kahramanı Turgay'ı öperek tebrik ederken...

KURTARDIĞIN HER GOL BANA GOL ATMA AZMİ VERDİ...

Sevgili Kaptan,

Acı, tatlı nice yılları birlikte geçirdik. Bazan Sarı - Kırmızı renkleri başarıya götürmek, bazan Ay - Yıldızlı formayı zafere ulaştırmak için birlikte ter döktük.

Evet, sen futbolda nankör bir mevkiin adamısın. Biz forvet elemanları çok defa hatâlarımızı attığımız bir golle örtebiliriz. Sen ise, başarısı bazan bir tek golle gölgelenen — tekrar ediyorum — nankör mevkiin, kaleciliğin sıkıntıları içinde yılları birbirine ekledin.

Arada benim Gol Kralı ünvanına eriştiğim mevsimler oldu. Fakat bunların çoğunda başarımı yükselten insan sendin. Benim attığım goller kadar senin yemediğin, kurtardığın goller önemliydi. Ve senin her kurtarışın bana yeni bir gol atma azmini verdi.

Altın madalyanı gönül dolusu sevgiyle kutluyor, meşin topa daha yıllarca başarıyla hükmedeceğine inanıyorum.

Tebrikler, tebrikler...

METİN OKTAY

TÜRKİYE'NİN "ALTIN KALECİSİ,, HAYATINI ANLATIYOR

Yaşin arkadaşım, Di Stefano rakibim oldu!...

İşte Turgay'a «Berlin Panteri» ünvanını kazandıran büyük maç.

Macarların ünlü santrforu Albert, Turgay'ın şâhâne kurtarışları önünde âciz kalırken.

Galatasaray Avrupa Şampiyon Kulüpler Turnuası'nda Bytom'u elerken Turgay, rakip forvetlerin ayaklarına atlayarak başarıyı koruyor.

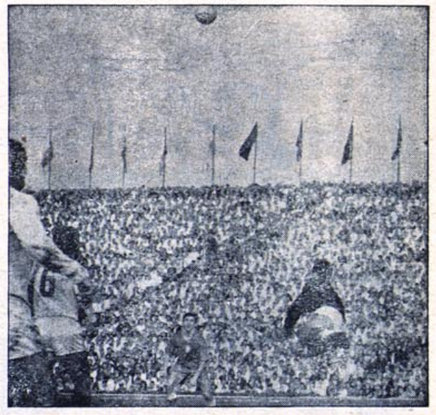

Berlin'deki başarısını Poznan'da tekrarlayan Turgay, Polonya milli maçında muhakkak bir golü kurtarıyor.

15 Mayıs 1932 de Ankara'da doğdum, Keçiören'de... Büyük Atatürk'ün Özel Kalem Müdürü Sabit Şeren babam, öğretmen Münevver Şeren ise annemdir. Tek kardeşim ise, benden 4 yaş büyük olan Türkiye 200 metre rekortmeni, gazeteci Oğuz Şeren'dir.

Küçüklüğüm Çorlu'da geçti. Annem öğretmenlik yapıyordu. Babam ise Atatürk'ün ölümünden sonra görevinden alınıp, Van'a kaymakam olmuştu. Çorlu'da oturanlar dedemle, annemdi. Yazları İstanbul'a gelir, dayım Mithat Perin'in evinde kalırdım. İlkokulun 4 üncü sınıfındayken devletin açtığı parasız - yatılı imtihanlarına girdim. 3000 öğrenci arasında ikinci oldum. Bu imtihanın sonunda Galatasaray Lisesinde parasız - yatılı olarak okumaya hak kazanmıştım. Hayatımı çevreleyen Galatasarayla ilişkimin başlangıç noktası budur. Ama, o âna kadar ne Galatasaraydan, ne de her hangi bir kulüp veya takımdan haberim vardı. Dayım İstanbul'da oturduğu halde hafta sonlarında da okulda kalırdım. Cevdet (Perin) dayım ise bana 2,5 lira haftalık verirdi. Galatasaray Lisesinin Ortaköy'deki ilk kısmını pekiyi dereceyle bitirdim. Bu okula ait küçük lük hâtıralarım çoktur. Bunların başında Galatasaray futbol takımının Ortaköy'deki okulda soyunup, Şeref stadındaki maçlara gidişi gelir. Herkes gibi ben de onları gıpta ile seyrederdim. Sadece futbolcular değildi özendiğim insanlar. Malzemeciyi, hattâ taraftarların heyecanlı heyecanlı maçlara gidişini dahi... O arada ben okulda voleybol oynuyordum. Hayatımda ilk gördüğüm takım Beşiktaş'tı. Galatasarayda okumama rağmen. Bir 19 Mayıs provası için okulla Şeref stadına gittiğimiz bir gün Beşiktaş takımı sahada antrenman yapıyordu. Büyüklerimiz, sahadaki Siyah - Beyazlı formalı futbolcuları bize tanıttılar uzaktan uzağa: Baba Hakkı, Şeref, Şükrü, Sabri, Çaçi ağabeylermiş onlar..

Hepsi gözümde büyümüştü. Benim gibi bir ilkokul öğrencisi için bu isimler erişilmesi imkânsız bir yerdeydiler. Sonra Galatasarayı tanıdım. Bizleri Beyoğlu'ndaki lisenin müdür muavini rahmetli Muslih Peykoğlu, Galatasaray takımını teşcî etmek için maçlara göttürmeye başladı. 1942 yılıydı ve ben 11 yaşındaydım.. İlk gördüğüm maç, bir mektep maçıydı. Bizim lise Boğaziçi ile oynuyordu. Maçı santrfor Şahap'ın attığı golle 1-0 kazandık. Bana Galatasaraylılık oldukça iyi aşılanmış olmalıydı. Galibiyetten çok renklerin, Sarı - Kırmızı renklerin başarısına sevinmiştim. O gece okulda, yatakhanede hep bu maçtan bahsettik. Ben de hayalimde Şahap ve arkadaşlarının maçını bir değil, belki bin kere yaşadım. Her küçük yaşta olduğu gibi, bende de futbolcu olma arzusu vardı. Bir futbolcu olmak, Başbakanlıktan daha çok özlenilecek bir şeydi. Fakat şunu da söylemek isterim: Parasız - yatılı okuyanların çok yakından hissettiklerini, ben de hissediyor ve derslerimi ön plânda tutuyordum. Çünkü 1 yıl sınıfta kalan, okuldan çıkartılıyor ve hakkını kaybediyordu. İlkokul böyle geçti..

BEYOĞLUNA GELİŞ...

1945/46'da Ortaköy'deki okul hâtıraları ile ilk heyecanım da bitti. Artık Beyoğlu'nda idim. Bu tarihî bina, benim futbol hayatımı inşa edeceğim yer olacaktı. Ortaokul talebeleri o zaman Grand Cour'a giremezdi. Grand Cour ki; şimdi bilemiyorum, bizim hayal şehrimizdi. Bir mâbed idi. Şahap'lar, Erdoğan'lar, muallim muavini Reha'lar, bek İsmet'ler, Çın Çın Zeki'ler... Orada gezinirler, orada çalışırlar, orada Galatasaray'dan, Fenerbahçe'den konuşurlardı. Birinci takımdan **Arif, kaleci Osman, Faruk, Salim, Eşfak, Musa, Bülend Eken** ağabeylerimiz orada birbirlerine çalım atar, orada güneşlenir, orada antrenman yapardı. Bu şöhretlerin antrenmana gelişi başlı başına bir olaydı bizim için. O günlerde okuldan kimse Grand Cour'a giremezdi. Fakat sınıf pencerelerimiz vardı ya! Oraya üşüşürdü herkes. Ne var ki, her sınıfın penceresi Grand Cour'a açılmazdı. Penceresi Grand Cour'a bakan sınıfları «şanslı sınıflar» olarak görürdük. Çünkü Galatasaraylı futbol yıldızlarını en çok onlar seyrederdi.. Yazık ki; benim okuduğum 6/A sınıfının oraya açılan bir penceresi yoktu...

KENDİ KENDİNE AÇILAN PENCERENİN HİKÂYESİ...

Ama, o pencere bir gün bana ardına kadar açılacaktı. Şimdi onun hikâyesini anlatacağım sizlere... O zaman mektep maçlarının büyük süksesi, büyük heyecanı ve iddiası vardı. Ortaokullar arasındaki hentbol, futbol ve voleybol maçları yapılırdı. Kıran kırana, mertçe çarpışırdık. Bana öyle geliyor ki; okullararası spor rekabeti, eskiye kıyasla kalmamıştır. Okul maçları bizim için prestij maçıydı. Fakat bunun bence bir sebebi daha vardı: Maçların oynandığı Eminönü Halkevinde kız'ların da maç yapmaları... Aynı günlerde olurdu maçlar. Biz kendimiz ve Galatasarayın üstün bir okul olduğunu göstermek için oynardık.. Pek çok Galatasaray mezunu hatırlayacaktır: Galatasaray Lisesi hakikaten imtiyazlı bir mektepti. Mektepler üstü bir yerdi. Hocalarımız, müdürümüz de üstün insanlardı, yabancı hocalarımız da öyle. Fakat nedense bizde herşeyi yükseltmekten çok, kötünün seviyesine indirme illeti, burada da galip geldi ve Galatasaray Lisesi zamanla normal bir lise halini aldı. Böylece okulda spor heyecanı, teşvik imkânları da azalınca Galatasaray Lisesinden doğan Galatasaraylılık gücünü kaybetti...

Turgay, 1954 Dünya Kupası finallerinde şampiyonluğu kazanan fırtına Alman forvetine karşı bütün gücüyle kalesini korumağa çalışırken görülüyor.

TEKRAR GERİYE DÖNELİM

İlk futbol hocalarımı takdim etmek isterim: Biri Jimnastik hocamız **Mehmet Ali Gültekin**'dir. Galatasarayda solaçık oynardı. Diğeri hepinizin tanıdığı kaleci **Necdet Erdem.** Erdem, beni Galatasaray genç takımında seyretmiş, beğenmiş. Meşgul olmak için fırsat yaratmıştı. Çarşamba günleri mektebe gelir, beni kum havuzunda, kapalı salonda çalıştırırdı. Okul takımına girişimi ise Mehmet Ali hocaya borçluyum. Yıl 1946... Henüz 14 yaşındayım... Birinci takımın antrenörü Molley, ikide bir geliyor ve bana **«Sakın kaleci oynama! Sen santrfor olacaksın. Büyük santrfor»** diyordu. Hattâ bir genç takım maçında Molley'in ısrarı üzerine santrfor oynadım ve 4 gol attım. Molley'in yüzünü hatırlıyorum: Gururluydu. **«Ben demedim mi?»** dercesine etrafına caka satıyordu. İnanır mısınız şu anda keşke santrfor oynasaydım, diye hayıflanıyorum. Çünkü bir tarafta gol yemeniz âdeta mukadderdir, mecburiyettir. Öbür tarafta ise attığınız bir gol sizi, bütün sorumluluklardan sıyırıp, kurtaracaktır. Ama, kaderim beni futbolun en zor ve en nankör noktasına, tüç direk arasına doğru itiyordu. Kaleci olacaktım.

YILLAR YILDIRIM GİBİ GEÇİYOR

Artık Galatasaray renklerinin içindeydim. Okul takımı, genç takım... Mehmet Ali hocanın galibiyeti.. Necdet Erdem'in zaferi.. Muslih hocamın teşvikleri.. Suphi Batur ağabeyimin büyüklüğü... 1947 yılında ilk maçımı Admira'ya karşı oynadım. Futbol sahalarımızda o devirde devler, bitmeyen bir kervan halinde geçit yapıyordu. 17 yaşındaydım ve kaleci yedeği olarak soyunmuştum. Mithatpaşa stadındaki maç 3-0 aleyhimize gidiyor, oyunun bitimine 16 dakika kala Bülend Eken sahanın kenarına, **ne kenarına, üstüme üstüme geliyor** ve «haydi hazır ol» diye bağırıyordu.. Bir an bütün stadı iki omuzumun ve başımın üzerinde hissettim. Eziliyordum. Bu yükü kaldıramayacağımı düşünüyordum. Kaçmak istiyordum.. Taa Ortaköy'deki ilkokul sıralarından beri kurduğum dünya şimdi karşımdaydı. Çok, çok zor ıştı. İlk oynayanlar bilirler. Şuursuz bir yürüyüşle kaleye geçtiğimi hatırlıyorum. Hatırladığım bir şey daha var: **Bülend, Necmi, Musa, Reha ve Halis** ağabeylerin beni tebrik edişlerini... Ertesi günü bir kaç gazetede resmim ve ismim çıktı. Basınla tanışmıştım artık. 1947 sonuna kadar takımımın özel maçlarında yer aldım. Bilindiği gibi 1948'de kaleyi Osman ve Erdoğan ağabeylerim koruyordu. Galatasaray şampiyon olmuştu. Tevazu değil, gerçek: Benim o iki büyük kaleci arasında yerim yoktu. Küçüktüm, öğreneceğim çok şey vardı onlardan. Öğrettiler. Sonra ilk imtihanımı onlara karşı verdim.

GÜNDÜZ KILIÇ «HAZIR OL» DİYOR...

O yıl Türkiye Şampiyonası için Ankaraya gittik. Kaleyi Erdoğan koruyordu. Osman İncili yedekti. Beni de fevkalâdeden, teşvik olsun diye kaffleye dahil etmişlerdi. İlk maç Ankaragücüyleydi. Galatasaray 3-1 galip durumdayken, senelerin şöhreti Recep Adanır Ankaragücünü 10 dakikada 3 gol kazandırınca, Türkiye Şampiyonluğundan uzaklaştık. Kulübümüzün Başkanı Suphi Batur üzülmüştü. Gündüz ağabey takım kaptanıydı. O da üzgündü. Söylenenlere göre, Erdoğan o maçta çok hatalı goller yemiş. Maç gecesi Gündüz ağabey bana **«hazır ol, Demirspora karşı oynayacaksın»** dedi. Düşünün; İki Bek **Adnan - Nacl.** Haflar **Musa, Bülend, Muzaffer. Muhtar, Gündüz, İsfendiyar, Mehmet Ali,** Koçis de forvet oynuyordu o takımda. Gene sıkıntılı bir gece.. Gene kaçma arzusu.. Maçı oynadık. Bu, benim ilk resmî maçımdı. 1-0 kazandık. Oyunun son dakikasında kafama tekme gelmişti. Çok tehlikeli bir durummuş. Tehlikeyi atlattım. Sezon kapandı. Onu takibeden sezon Erdoğan hastalandı ve futbolu bıraktı. Takımın kalesi **Osman İncili** ile bana kalmıştı. Fakat şunu da söyleyeyim, o zaman genç bir insanın birinci takıma girmesi çok güçtü. Çok iyi hatırlarım. Bir maça çıkacağım anda, ayakkabılarım kaybolmuştu! O sebeple yerime Osman ağabey oynadı. Yıl 1950... Biri saka yapmış olacaktı... Bu olay bende kötü etki yaptı. Küstüm. **Erdem ve Gültekin,** moralimi takviye ettiler. Artık Galatasarayın değişmez kalecisiydim.

Her maça aynı heyecanla çıktığını söyleyen Turgay, soyunma odasında az sonra başlayacak mücadeleye hazırlanıyor.

...VE İLK MİLLİ MAÇIM

17 yaşında ilk milli maçımı İran'a karşı oynadım. Hayatımda yeni bir dönem başlıyordu. Maçtan önce gittim, yeşil bir kazak satın aldım. Federasyondan da Ay-Yıldızlı kokart verdiler. Eve koştum, yengem bunu kazağın göğsüne dikti. Bu başka heyecandı. Şu güne kadar okulumu ve takımımı temsil etmiştim. Şimdi milletimi temsil edecektim. İlk maçım 6-1 galibiyetle bitti. Yıllar birbirini kovalamış ve Mısır (3-1), İsrail (3-2) milli maçlarıyla da Ay-Yıldızla kaynaşmıştım... Berlin maçına dair bir iki şey anlatmama izin vermenizi rica edeceğim; Stockholm'de İsveç'e 3-1 yenildikten sonra Berlin'e gittik. Olimpiyat Stadında idman yaparken hepimiz sahanın ve tribünlerin haşmetinden korkmuştuk. Maç günü ise 115.000 kişinin uğultusunu unutamam. Maçı 2-1 kazanmıştık. Ama, bu sadece benim değil, bütün takımın zaferiydi. Oyun 1-1 idi bir ara. Lefter topu kalecinin elinden kaptı. Önünde kimse yoktu. İyi pâseledi, top direğe çarparak, oradan kaleci Turek'in eline düştü. Bu hâdise oyunun bitmesine yarım saat kala olmuştu. Sol bek Müzdat ağabey Lefter'e söylenmeye başladı ve bana dönerek şöyle dedi: **«Eğer maçı kaybedersek, bu keratayı öldürürüm!».** Sahadan çıkarken hakem Carpani bana geldi, tebrik etti. **Jules Rimet** de seyirciler arasındaydı. O müsabakadan sonra benî Avrupa Karmasına çağırdılar. İngiltereye karşı oynayacaktım. İptâl edildi. Kaçırdığım en büyük fırsat buydu.

URUGUAY'LI RAHİP... RİVER PLATE VE DİDİ...

Galatasarayda takım değişiyor... Yeni yeni arkadaşlar geliyor... Çevrem değişiyor... Şöhretin tehlikeli alâkalarından uzaklaşmaya çalışıyorum... Bu arada liseyi bitiriyorum. Yıl 1952-53... Yüksek Ticarete giriyor ama meslek haline gelen futbola bağlanıp, tahsilden vazgeçiyorum. Yabancı memleketlerden teklifler almaya başlıyorum. En parlak teklif 1953 de Almanyadan geldi. Gitmeye karar verdim, gidemedim. Amatör düm. **«Bir gün gidersin»** dediler. Yıllar gene hızla geçti. Bir gün Signor Bernardo imzasiyle bir mektup aldım. Arjantin'in River Plâte kulübü adına teklif yapıyordu.

Signor Bernardo İstanbuldaki Macar milli maçını seyretmiş. Ben düşünürken uçak biletleri geldi. Buenos Aires'e doğru yola çıktım. O zaman jet uçakları yok. Uçakta sıkılıyorum ve ağlıyorum. Atlantik üzerindeyiz. Uçakta Hollanda Kralı da var. Şili'ye gidiyormuş. Yanıma bir ara bir rahip oturdu. **Montevideo**'ya gidiyormuş. Hangi lisanı konuştuğumu sordu, Fransızca dedim. Beni teselli etmeye başladı ve **Recif**'ten geri dönmeye karar vermişken yola devam ettim. Rahip, telkinlerde bulunuyor ve ancak küçük insanların mücadeleden kaçtığını söylüyordu. Küçük askerler savaş meydanını terkeder, diyordu. Bugün 34 yaşındayım. Hâlâ o rahibin sözlerini bir slogan olarak kullanırım. Arjantin de sonunda bir mâcera oldu benim için. Kulübüm izin vermemişti. River Plâte takımında 20.000 dolar karşılığında 3 maç oynadım. Bu ünlü kulübün kalecisi Carisso çok kötü durumdaydı. Benim gitmemden önce altı gol yemişti. River Plâte sahasında meşhur Didi'nin de yer aldığı Botafago'ya karşı da oynadım. 3-1 kazandık. Arjantin seyircisi ismimi bağırıyordu. Döndüm yurda sonunda. Gene de kazanılıydım. Güney Amerika gibi bir ülkede futbol oynayan ilk Türk futbolcusu olmuştum.

Hikâyenin sonu:

EN İYİSİ GENE KALECİLİK!

1947 de futbola başladım. Sene 1966. Ellinci milli maçıma çıkıyorum. Hem de, bana çok, çok, fazlasından fazla değer veren bir ülkenin, Almanyanın milli takımına karşı... Aradan 20 yıl geçmiş, hesapça. 20 yıl insan hayatında, hele futbol gibi yıpratıcı, bitirici, bıktırıcı bir meslekte ömrün yarısından fazlası eder... Ben bu yarı ömrümü futbol sahalarında geçirdim. 49 milli maç oynadım. 33 defa kaptanlık yaptım. Galatasarayda 600 den fazla yer aldım. Türkiyede ve dünyada arkadaşlarım oldu. Yaşin'le dost, Di Stefano ile rakip oldum. Puskas'la karşı karşıya oynadım. Fritz Walter, tanıdığım ilk yabancı devdi. Czibor'un mermilerini, Gento'nun kornerlerini önledim. İspanya'yı 1-0 yendik. Kubala'yı tanıdım. Kopa'yla mücadele ettim. 3 Dünya Kupası gördüm, birinde oynadım. 5 kıt'ada oynadım. Dünyayı bir ucundan, öbür ucuna gezdim. Çok gördüm, çok yaşadım. Sevindim, üzüldüm. Hayatımın hikâyesine başlarken, o çocukluk günlerimin hevesi içinde **«Keşke santrafor oynasaydım»** demiştim. Şimdi ellinci milli maçına çıkan bir kaleci olarak, aynı seyleri söyleyemeyeceğim. Santrafor olsaydım belki, bugün bir Turgay olmayacaktım. Benden sonraki kuşaklara, kaleci olmak isteyen bütün kardeslerime diyeceğim şu; «Kalecilik bir yerde değil, çok yerde ferdî bir mücadele sahasıdır. Kafaya, bileğe, cesarete, inanca ve şüphesiz klâsa dayanır. Benim için futbol dünyası kalecinin üzerinde dönmektedir...

Sevgilerimle...

TURGAY ŞEREN

Bedri'nin "Kaptan,,a 50. Milli maç armağanı

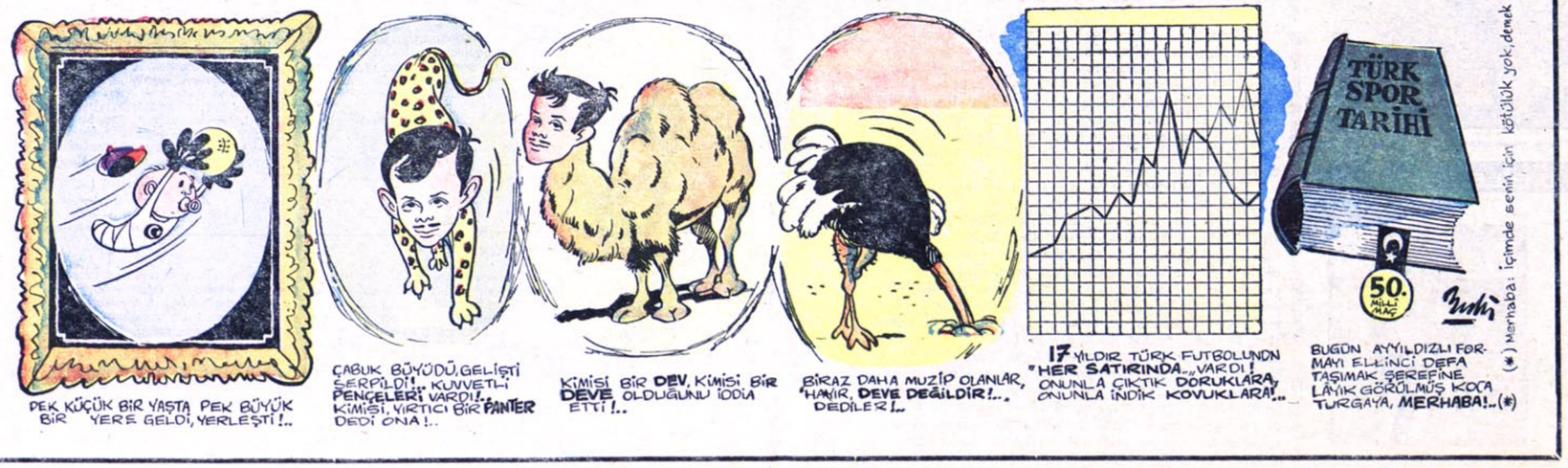

SAKATLIKLAR PEŞİNİ BIRAKMADI, FAKAT...

Ameliyat olduğu gün yılların «babası» Gündüz Kılıç başucundaydı.

Bir başka mücadelede dişleri döküldü. Günlerce konuşamadı, yattı...

Büyük kalecimiz Turgay, Varşova'daki Polonya milli maçını Büyük Ali ve Hilmi'nin arasında terketti.

Turgay, bir Altay maçında Ertan'la çarpışmış, sağ omuzundan sakatlanmıştı.

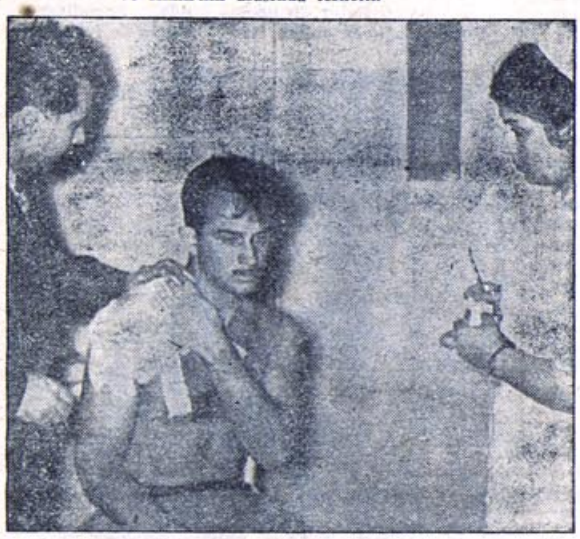

İzmirspor maçında sol kolu kırıldı. Ameliyat oldu ve meşin toptan ayrılmadı.

Hastalandı, ateşler içinde yattı ve Galatasaray'ı düşündü.

Sargılar içindeki kırık koluyla kıvrandı.

Bir lig maçında gol kurtardı. Ama, hayatını tehlikeye sokarcasına...

FUTBOL YÜZÜNDEN, "YÜZ,, Ü BİLE DEĞİŞTİ

Eskiden böyle idi.

böyle oldu.

Hekim gözüyle

ALİ URAS

(Doçent Doktor)

Tıbbî güçlükleri yenen sporcu...

«Ben bir hekim olarak Turgay'ı tıbbî güçlükleri yenen bir adam sayıyorum...»

Bu sözleri Galatasaray Kulübünde basketbol oynamış, Millî formayı giymiş, Sarı — Kırmızılı Kulüpte uzun süre yöneticilik yapmış İstanbul Üniversitesinin Doçent Doktorlarından Ali Uras söylüyordu. Turgay Şeren ona sayısı unutulacak kadar çok sakatlıkla gelmişti. Bir hasta için bunların hiçbiri küçümsenemezdi.

Ve Doçent Doktor Ali Uras, bu konudaki sözlerine şöyle devam etti:

«Evet, ben Turgay'ı tıbbî güçlükleri yenen bir sporcu olarak kabul ediyorum. Çok kişi onun geçirdiği sakatlıklar karşısında, sahalardan çoktan çekilirdi. O her defasında sakatlıkları yenmesini bildi. Geçirdiği belki yüze yakın sakatlık arasında iki defa dört kaburga kemiğinin birden çatlaması burun kemiklerinin dağılması ve kolunun kırılması başta gelir. Ben Turgay'ı canına düşkün, korkak olarak tahmin ederdim. Bu gibi rahatsızlıklarda, bir insan için bunu normal karşılamak gerekir. Turgayın ameliyatını yaparken, herkes hâtâ ettiğimi söylüyor, beni de endişelendiriyordu. Turgay, metaneti ve oynaması ile tıbbın da başarısına hizmet etti. Evelallah, sonra cesareti onu sahalara çevirdi ve Millî takıma kadar yükseltti.»

2-1'LİK ZAFERİN ORTAKLARI ANLATIYOR

SAHADA BİR «O» VARDI; BİR DE ONDAN ÖTESİ...

NACİ ÖZKAYA (Sağbek): «Almanya milli maçındaki gibi bir kaleciyi ne o güne kadar seyretmiştim ve ne o günden bu yana gördüm. Turgay, tam mânâsı ile şâheserdi o gün.»

MÜZDAT YETKİNER (Solbek): «Turgay, sadece galibiyetimizi sağlayan bir oyun çıkarmamış, takımımızı hezimetten kurtarmıştı. Galibiyetimizde en büyük hisse O'nun olmuştu. Bence Almanya maçı, Turgay'ın en mühim maçıdır.»

EŞREF ÖZMENÇ (Sağhaf): «Bu maç «Turgay» ismini Dünya'ya yaydı. Almanlar maçın tesiri altında o derece kalmışlardı ki, revanşta Mithatpaşa Stadyomunda 2-0 yenilmemize rağmen Alman Federasyon Başkanı, Turgay'ı tebrik etmişti.»

ALİ İHSAN KARAYİĞİT (Santrhaf): «Berlin'deki Almanya milli maçına kadar Turgay, tanınmayan bir isimdi. Bu maç, Turgay'ı «Turgay» yaptı. Turgay bu maçta bir kalecinin galibiyete ne kadar tesir edebileceğini gösterdi o maçta.»

HÜSEYİN SAYGUN (Solhaf): «Hiçbirimiz, genç Turgay'dan böyle bir oyun beklemiyorduk. Bir hafta önce İsveç'e 3-1 yenilmiştik. Almanlar, bize enaz 7 gol atacaklarını söylüyorlardı. Turgay Şeren, maç öncesi tahminlerini altüst etti.»

EROL KESKİN (Sağaçık): «Berlin Panteri» ismini aldığı bu maçta, Turgay futbol hayatının zirvesine 90 dakikada yükseliverdi. Zaman, kurtarışlarının tesadüf olmadığını gösterdi.»

RECEP ADANIR (Sağiç): «Takım halinde iyi bir oyun oynamıştık. Fakat 100.000 seyirci önünde en büyük oyunu Turgay oynamıştı. Benim ve Muzaffer'in gollerinden ziyade, galibiyeti bize «Berlin Panteri» olan Turgay kazandırmıştı.»

GÜNDÜZ KILIÇ (Santrfor): «İnanın, maçımızı demeyip, maçını demek zerre kadar hatalı değil. Çünkü o maç cidden yalnız Turgay'ın maçıydı. Türk kalesini hayret verici bir şekilde korudu. Buna, Almanlar da hayret etmişlerdi.»

LEFTER KÜÇÜKANDONYADİS (Soliç): «Galibiyette en büyük hissesi olan oyuncu Turgay oldu. Bu maça «Turgay'ın maçı» demek lâzımdı. Çok iyi oynadı.»

FARUK SAĞNAK (Solaçık): «Galibiyet, yüzde 99 O'nundur. Evet, biz on kişiye galibiyetten sadece yüzde bir düşmüştü. Çünkü sahada bir Almanlar ve bir de Turgay vardı.»

Turgay, Milli Takımın kaptanlığını yıllardır şerefle yapıyor. İşte bir maçta arkadaşlarının önünde sahaya koşarken.

TURGAY İÇİN DEDİLER Kİ!

SUPHİ BATUR

[GALATASARAY KULÜBÜ BAŞKANI]

Lisenin iftihar tablosundan sahanın iftihar tablosuna

«TURGAY'ı, Galatasaray Lisesinin iftihar tablosundan aldık ve ona kulübümüz Galatasarayın kalesini emanet ettik.

Turgay bu kalede de iftihar tablosuna yükseldi. Ve adı, Galatasaraylılar için en şerefli yer olan Galatasaray müzesine intikal etti.

Sevgili mektebimiz Galatasaray Lisesinden Galatasaray Spor Kulübüne aktarılan futbolcular efsanesi, Turgay ile biteceğe benziyor.

Bu ellinci Milli maçında, mektebimizden gelen son adam, kalesini bir uçtan bir uca koruyacak ve kendisine gösterilen itimada lâyık olacaktır.

Turgay, Türk Spor Tarihinde en şâhâne ve en müstesna isimlerden biri olarak yaşayacaktır.»

Bu sözleri, Galatasaray Kulübünün Başkanı Senatör Suphi Batur söylüyordu. 16 yaşında Galatasaray kalesine geçen Turgay'ın o günlerinde, Sarı - Kırmızılı kulübün başkanı olan Senatör Suphi Batur, aynı göreve getirildiği bu dönemde de Turgay'a başkanlık ediyordu. Batur, Turgay'ın Galatasaray kalesine geçişini şöyle anlatıyordu: «Turgay 15 yaşında idi. Mektep takımında santrfor oynuyordu. Bir Çarşamba günü Şeref stadında Galatasaray Lisesinin okullararası maçı vardı. İkinci Başkan Ulvi Ziya beyle, Turgay'ı görmeğe gittik. Beşiktaş idarecilerinden Sadri Usuuğlu ile Remzi Tosyalı da oraya gelmişlerdi. Sadri Bey bizi görünce «hayrola!..» dedi. Ben de durumu saklamayarak Turgay'ı görmeğe geldiğimizi söyledim. Sadri Bey güldü: «Bundan kaleci olur mu?» dedi.

O hafta Türkiye Şampiyonası maçları için Ankara'ya gitmiştik. Ankaragücü maçında Turgay'ın oynatılmasını istedim. Olmadı. Yenildik. Ertesi günü Demirspor'a karşı oynadı. Bir daha kalesinden çıkmadı ve o günden bugünkü tarihi güne geldi...»

NECATİ KARAKAYA

M. ALİ GÜLTEKİN

[GALATASARAY'IN ESKİ SOLAÇIĞI]

Turgay'a "Sen mektebin kalecisi olursun,, dedim

TURGAY'ı yetiştirenlerden eski Galatasaray solaçığı, bugünün Galatasaray Lisesi öğretmenlerinden Mehmet Ali Gültekin, heyecanla anlatıyordu:

«Senesini pek iyi hatırlamıyorum... Belki 1945 ya da 1946 olacak, Turgay Galatasaray Lisesi birinci sınıfında idi. Arkadaşlarına kıyasla iri kıyım, spora yatkın, bilhassa voleybol ve el topunda temayüz eden bir talebemdi. Futbol da oynuyordu... İlerde goller atmak iddiasında idi. Mektep kadrosunu tesbit ederken, boylu, poslu, top takibi ve refleksleri kuvvetli bu talebemi kaleci yapmağa karar verdim. Bir gün spor yurduna çağırdım. Mahcup, yüzü kızaran, henüz sakalları çıkmamış bu delikanlıya «Sen mektebin kalecisi olacaksın» dediğim zaman «yapamam» dedi. Tereddüt içinde idi. Eline bir kâğıt kalem verdim. Ve 25 madde halinde kaleciliğin esaslarını yazdırdım. «Akşamları da Grand—Cour'a geleceksin, çalışacağız» dedim. Ve sabırla çalışmalara başladık. Tahminler hilâfına çabuk gelişti. O günlerde kulüpte istenilen kıvamda kaleci yoktu. Ve ilerisi için faydalı olur diye Turgay'ı «A» takımı çalışmalarına soktum. Rahmetli Muslih Hoca ve antrenör Molley, «bu çocuk kalecilikte pek başarı sağlayamaz. Olsa olsa santrfor veya santrhaf oynar» dediler. İddiamda ısrar ettim. Turgay beni haklı çıkardı. Bir sene sonra Milli oldu. Uzun seneler Galatasaray'a ve Ay — Yıldızlı formaya örnek bir sporcu olarak hizmet etti. Talebemle öğünüyorum.»

NEZİH ALKİŞ

OSMAN İNCİLİ

[GALATASARAYIN ESKİ KALECİSİ]

«Geçsene kaleye» dedim; uzun oynama rekoru kırdı

«GALATASARAY takımında en uzun süre oynamış futbolcuydum. Hem de iyi bir isim yapmıştım. Öyle kolay kolay yerimi kimseye vermezdim. Galatasaray mektebinden bacak kadar bir çocuk geldi, yerimi alıverdi. Hem de nasıl... Bir maçta.»

Bu konuşmayı tam 13 yıl müddetle devamlı olarak Galatasaray kalesini koruyan ve yerini kimseye bırakmayan kaleci Osman İncili yapıyordu. Uzun yıllar seyircinin sempatisini kazanan kaleci Osman, Turgay'ın Galatasaraya gelişini şöyle anlatıyordu: «1948 yılı idi. Ali Sami Yen Stadında lig maçlarına hazırlanıyor, yeni sezon çalışmalarına başlıyorduk. İki takım halinde maç yapıyorduk. Bir kaleyi Necdet Erdem, diğerini Erdoğan koruyor, ben de, maçı idare ediyordum. Bir ara Gündüz Kılıç, Necdet Erdem ile çarpıştı. Kaleye benim geçmem gerekiyordu. Baktım, Turgay gelmiş, kalenin arkasında top topluyor. «Geçsene kaleye» dedim. O geçiş.. Ben de kaleden geçtim. Biz Bursa'da kamp yaparak yeni sezona girerdik. O hafta Bursa'ya gittik. İlk maçta Acar'ı 7-0 yendik. Erdoğan ertesi günü hastaydı, ben Turgay oynar dedim. Merinos'a karşı o oynadı. Bu andan itibaren 17 yıl Galatasaray'da oynayarak en uzun oynama rekorunu benim elimden aldı.»

GÜVEN TANER

NECMİ MUTLU

[BEŞİKTAŞ KALECİSİ]

Çocuğum erkek olursa; adını Turgay koyacağım

MİLLİ kalecilerimizden Beşiktaş'lı Necmi Mutlu, Turgay için şöyle konuştu:

«— Turgay, hayatta en sevdiğim arkadaşlarımın başında gelir. O'nu ne kadar sevdiğimi tahmin edemezsiniz. Ve yakında dünyaya gelecek çocuğum erkek olursa ismini Turgay koyacağım. Gelelim Turgay'ın futbolculuğuna ve kaleciliğine. Türkiye'ye modern kaleciliği Turgay getirmiştir. Bugün Türkiyede kalecilik yapan ne kadar meslekdaşım varsa, ben de dahil olmak üzere Turgay'dan bir şey öğrenmiş, bir şey kapmağa çalışmışızdır. O icabında tek başına bir takımı durdurmuş, mûcizeye inananlar için âdeta mûcizeler yaratmıştır. Şimdi ellinci Milli maçını oynuyor. Bu, kaleciliği iki direk arasını korumaktan çıkaran ve bir forvetin önünde devleşen Turgay'ın en tabiî hakkıdır. Belki de Türkiye için baraj olan 50 milli maçı da aşacaktır. Sevgili kardeşimi bu mutlu bayramında candan tebrik eder ve muvaffakiyetlerinin devamını dilerim.»

NURHAN AYDIN

TURGAY'IN

ALBÜMÜNDEN

Almanya'daki Rusya, Norveç maçları kampında papatya falına bakıyor.

Turgay Şeren, Yedek Subay Okulunu bitirdiği 1956 yılında Taksim'deki Cumhuriyet Anıtında.

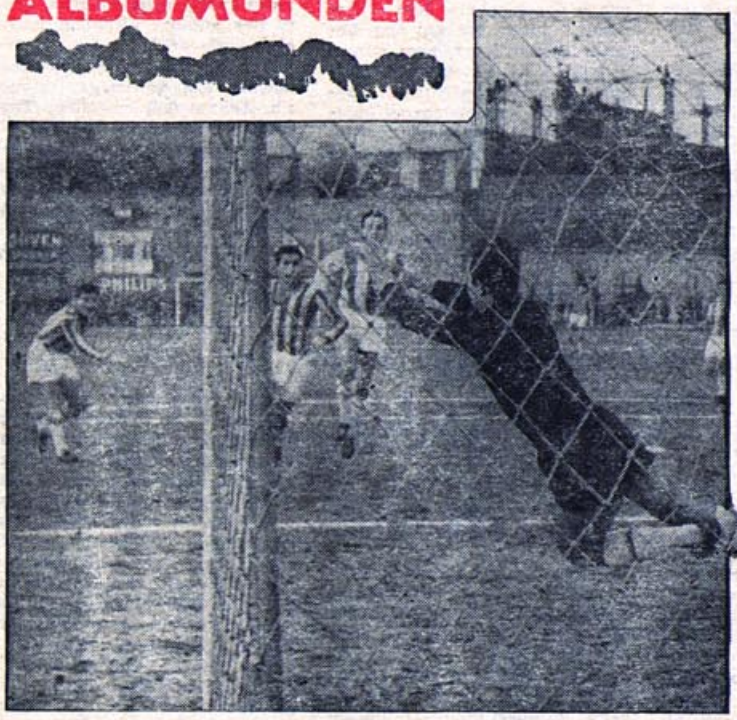

Kaleciliğ hayatının en amansız rakibi Lefter'in bir şutunu kurtarıyor

Galatasaray'ın şampiyon olduğu bir final maçından sonra omuzlarda.

Tedavi için 1958 yılında gittiği Londra'da İngiliz polisleriyle.

Turgay, 1956 yılında Macaristan'ı 3-1 yendiğimiz tarihi milli maçta kaptan olarak sahaya çıktı.

1963 yılında Frankfurt'ta oynanan milli maçtan önce B. Almanya kaptanı Uwe Seeler'le.

Turgay (öndeki) 7 yaşındayken anneannesi Şükrüye Perin, ağabeysi Oğuz Şeren ve kuzeni Sevim Koçyiğit'le.

Geçen yıl çılgınca alkışlandığı Kopenhag'daki Danimarka maçının seremonisinde.

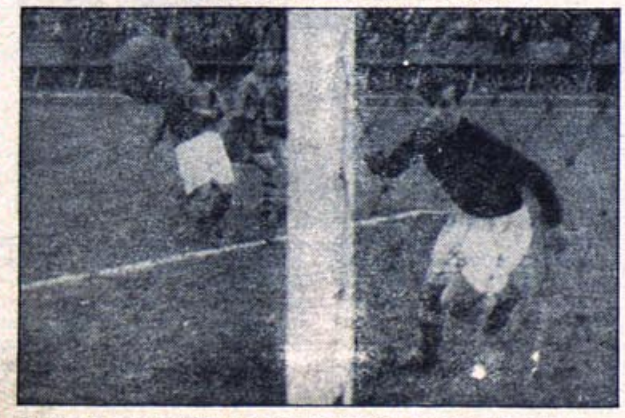

Henüz 17 yaşındayken Galatasaray kalesini korduğu ilk yıllarda.

Bir Beykoz maçında yırtılan kale alğarını örüyor.

Turgay, Milli Takım Adaylarının 1952'de Corinthians'la oynadığı hazırlık maçında.